

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Praze dne 30. 11. 2016

EU MUSÍ DOBŘE ZVÁŽIT PRIORITY ENERGETICKÉ POLITIKY

Evropská komise (EK) dnes zveřejnila rozsáhlý balík legislativních návrhů, které budou mít zásadní vliv na směřování energetického sektoru EU v příštích desetiletích a které mohou stávající podobu energetického trhu na kontinentu změnit k nepoznání.

Základním cílem navrhovaných nových či revidovaných směrnic a nařízení je dosažení již dříve schválených klimaticko-energetických cílů EU do roku 2030 a naplnění příslibů Energetické unie, tedy zajištění bezpečných, dostupných a udržitelných dodávek energie pro firmy i domácnosti. Dnes představené legislativní materiály se s ohledem na tuto ambici většinou vydávají správným směrem, staví do popředí tržní mechanismy, reagují na aktuální trendy v odvětví a přizpůsobují tomu regulační prostředí. Platí to zejména o pravidlech fungování vnitřního trhu s elektřinou.

„EU, její instituce a členské státy musí dobře zvážit, čeho chtějí v energetické politice dosáhnout a přizpůsobit tomu prioritizaci cílů. Dnes navržený balík dosavadnímu konsensu ohledně priorit zcela neodpovídá,“ uvedl ředitel Sekce hospodářské politiky Svazu průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) Bohuslav Čížek.

„Některé části balíku mohou mít ale velmi nebezpečné tendence a spotřebitelům i státům přinést více škody než užitku. Navýšený 30% cíl pro energetickou účinnost do roku 2030 (o tři procentní body víc proti očekávání) sice na první pohled přinese nižší spotřebu energie, což je samo o sobě žádoucí, avšak bez dostatečného ohledu na to, jestli náklady na dodatečná úsporná opatření skutečně vyváží hodnotu ušetřené energie,“ upozornil Čížek. Hodnota ušetřené energie je přitom za současných rychle se měnících podmínek na globálních trzích a klesajících cenách řady pokročilých obnovitelných technologií pro následující roky velmi těžko odhadnutelná

Pro Českou republiku znamená vyšší závazek nutnost uspořít dalších 57,6 PJ energie, což si vyžádá investice navíc v řádu stovek miliard korun. Sama EK tento údaj odhaduje s extrémně širokým rozptylem jedno- až pětinasobku. Prozatím jsou úsporná opatření realizována převážně za pomoci evropských strukturálních fondů, jejichž dostupnost a rozsah však po roce 2020 zůstává velkou neznámou.

„S vysokou pravděpodobností lze předpokládat, že náklady na dosažení cíle do roku 2030 ponесou spotřebitelé a skrze veřejné rozpočty stát a daňoví poplatníci. Výsledky současných projektů realizovaných s pomocí evropských dotací bohužel vykazují nižší nákladovou efektivitu, než s jakou počítaly původní odhady. Je otázkou, jestli vynaložené prostředky nemohou být v některých případech investovány jinde a přinést větší multiplikační efekt,“ dodal Čížek.

Proto je i při pohledu do budoucna a plánování dalších energeticky úsporných opatření namísto velká opatrnost. V této souvislosti upozorňujeme na aktuální usnesení Národního konventu, podle něhož je pozici ČR třeba založit na důkladné analýze potenciálních nákladů a přínosů navrhovaných cílů v oblasti energetické účinnosti a jejich možných důsledků pro veřejné finance a konkurenceschopnost průmyslu. SP ČR bude usilovat o podstatný příspěvek do nastartované domácí debaty, a to prostřednictvím vlastních analytických materiálů.

Intenzivnější úsilí v oblasti energetické účinnosti se může ukázat jako dvojsečné i v obecnější rovině. Evropská energetická politika je založena na třech cílech (redukce emisí skleníkových plynů, zvyšování podílu OZE, zvyšování energetické účinnosti), které jsou vzájemně provázány, ovlivňují se a měly by být proto v určité harmonii a hierarchii. Za nejdůležitější a pro členské státy i EU jako celek závazný úkol pro rok 2030 byla označena redukce emisí skleníkových plynů nejméně o 40 % (oproti roku 1990), přičemž zbylé dva cíle jsou sekundární a mají naplňování prioritního cíle napomáhat. Evropská komise nyní tento princip, schválený Evropskou radou, porušuje a jako závazný stanovuje i cíl pro energetickou účinnost, navíc se zvýšenou ambicí. Tím ale podkopává funkčnost systému obchodování s emisními povolenkami EU ETS, který je hlavním nástrojem dosahování emisního cíle, jelikož nižší spotřeba energie znamená nižší poptávku po povolenkách. Sama komise toto připouští ve své dopadové analýze a efekt o 3 procentní body vyššího cíle na cenu povolenky odhaduje na víc než 10 eur. Pouhá spekulace o ambicióznějším cíli v uplynulých dnech srazila cenu povolenky o pětinu. Necitlivý zásah do harmonie a hierarchie cílů energetické politiky ohrožuje jejich naplňování.

Zvláštní pozornost zasluhuje také revidovaná směrnice o obnovitelných zdrojích. V ní navržená pravidla podpory OZE vycházejí z tržních principů a míří na dosažení co nejnižší ceny elektřiny vyrobené z nových obnovitelných zdrojů. Mělo by se tak předejít pokroucení podmínek na trhu vzešlému z předchozích podpůrných schémat. SPČR však negativně vnímá, že navrhovaná směrnice sice v souladu s předchozí dohodou členských států nestanovuje národní cíle pro podíl OZE na spotřebované energii, avšak spolu s dalšími legislativními návrhy de facto dává státům závazky v podobě trajektorií tohoto podílu v jednotlivých letech do roku 2030. Pokud se od vytyčené linie státy budou odchylovat, mají dle návrhu povinnost přispívat na výstavbu a provoz nových OZE v jiných členských státech prostřednictvím nově zřizovaného unijního fondu, místo aby tuto „sankci“ použily pro financování podpory OZE na svém území. Výsledkem by tak mohlo být prohlubování nerovnováhy ve využívání OZE v Evropě a vyšší náklady pro udržení stability sítě a vyšší ceny pro spotřebitele.

Svaz průmyslu a dopravy ČR je největším zaměstnavatelským svazem v České republice. Zastřežuje 31 svazů a asociací, 136 individuálních členských firem a 6 pozorovatelů. Celkově hájí zájmy 11 tisíc firem, které zaměstnávají 1,3 milionu pracovníků. Je nestátní organizací, nezávislou na vládě, politických stranách a odborech, ovlivňující hospodářskou a sociální politiku vlády a působící na vytváření optimálních podmínek pro podnikání. Jako oficiální připomínkové místo komentuje průměrně 120 zákonů či vládních předpisů ročně. Hájí zájmy zaměstnavatelů v evropských a světových organizacích, zejména jako člen evropské konfederace zaměstnavatelů BusinessEurope.